
ЦИФРОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУДИТОРНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ У СИСТЕМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Жукович Інна, Сидоренко Марина

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-712-3-2-7>

ВСТУП

Актуальний стан якості освіти є ключовою категорією сучасної педагогічної парадигми, а також пріоритетним напрямом розвитку освітньої системи України. Освіта й наука виступають потужними каталізаторами суспільних змін, які впливають на всі сфери життєдіяльності та здатні забезпечити структурну перебудову країни. Серед пріоритетних векторів модернізації вітчизняної вищої школи особливе місце посідає оптимізація іншомовної підготовки. Цей процес ґрунтується на оновленні методологічних складових, пошуку нових методів, прийомів і форм роботи, а також на впровадженні інноваційних технологій навчання задля ефективного формування іншомовної компетентності здобувачів.

Володіння іноземною мовою є невід'ємним компонентом якісної освіти майбутніх офіцерів, оскільки забезпечує військовослужбовцям безперешкодний доступ до світового відкритого інформаційного простору. З огляду на це, підвищення ефективності мовної підготовки стає можливим лише за умови раціонального поєднання традиційних педагогічних практик та інноваційних технологічних рішень. Стрімкий науково-технічний прогрес, воєнні дії, екологічні, демографічні, політичні та інші глобальні виклики сучасності неминуче позначаються на системі забезпечення якості освіти, загострюючи протиріччя у процесі формування особистості майбутнього фахівця. Класичні інструменти навчання поступово втрачають колишню спроможність і відходять на другий план, звільняючи місце цифровим застосункам, онлайн-платформам і хмарним бібліотекам, що безпосередньо зумовлено цифровізацією військової освіти. Проте результативність навчання та його вплив на курсантів значною мірою залежать від ефективності інтеграції освітніх технологій, які базуються на новітніх методологічних засадах, сучасних

дидактичних принципах і психолого-педагогічних теоріях, що розвивають комунікативно-діяльнісний підхід.

Сучасний вектор розвитку вищої військової школи висуває жорсткі вимоги до професійного профілю майбутніх офіцерів. Поряд із фундаментальними тактико-спеціальними навичками та бойовими уміньми, здобувачі військової освіти мають вільно володіти англійською мовою задля ефективної взаємодії з іноземними партнерами та участі у міжнародних місіях. Як слушно зазначає А. Ільченко, що на сучасному етапі трансформації сектору безпеки і оборони іноземна мова перетворилася з суто академічної дисципліни на критично важливу складову бойової спроможності військового фахівця¹. Успішне ведення спільних операцій, здійснення стандартизованого радіообміну та виконання коаліційних штабних процедур вимагають від військовослужбовців рівня мовної підготовки, що чітко корелює з вимогами стандарту STANAG 6001. Оволодіння мовою на відповідному рівні забезпечує перехід від тактичної комунікації до стратегічної взаємодії в багатонаціональному середовищі. Нормативно-правовим підґрунтям цієї вимоги є Закон України «Про застосування англійської мови в Україні», який законодавчо закріплює за нею статус мови міжнародного спілкування та визначає інструменти її системної інтеграції в оборонну сферу. На виконання цього закону нормативними актами Кабінету Міністрів України регламентовано перелік військових посад, для яких володіння англійською мовою є обов'язковим кваліфікаційним цензом. При цьому вимоги чітко диференційовано за рівнями Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR), а також корельовано зі стандартизованими мовними рівнями військового стандарту НАТО STANAG 6001.

1. Теоретико-методологічні засади традиційного підходу до вивчення англійської мови

Під поняттям класичної методики вивчення англійської мови традиційно розуміють граматико-перекладний метод (переклад із рідної мови на іноземну та навпаки), що застосовується з кінця XIX століття. Початково цей підхід використовували для вивчення «мертвих мов», зокрема давньогрецької та латини. Основною складовою такого методу є системне вивчення граматичних правил та їх практичне застосування під час перекладу текстів. Водночас у сучасних умовах класичний метод за умови використання інтернет-ресурсів фактично нівелюється: стрімкий

¹ Ільченко А. І. Специфіка формування професійної іншомовної компетентності військових фахівців у контексті мовних стандартів НАТО. *The Future of Science, Technology and Economy: Collection of Scientific Papers*. 2026. № 2. С. 847.

розвиток і популярність серед здобувачів освіти програм автоматичного перекладу роблять такий підхід малоефективним.

Варто зауважити, що окрім перекладу, «традиційна методика передбачає також використання аудіовізуальних матеріалів, як-от перегляд іноземних фільмів (спочатку із субтитрами, згодом – без них), що є особливо ефективним за умови високої внутрішньої мотивації курсантів. На початкових етапах вивчення мови, коли вокабулярний запас ще обмежений, а навички аудіювання потребують удосконалення, доцільним є перегляд дитячих телепередач. Це зумовлено тим, що в контенті для дітей використовується найбільш вживана лексика та прості синтаксичні конструкції. Наступним етапом є максимальне занурення в іншомовне середовище шляхом опрацювання автентичних медіаресурсів: відеокліпів, новин, телепередач, пісень та аудіоматеріалів, дібраних відповідно до особистісних та професійних інтересів здобувачів»².

Сучасні інноваційні технології в освіті передбачають активне впровадження інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій, метод проєктів, роботу з навчальними комп'ютерними й мультимедійними програмами, створення презентацій у програмному середовищі Microsoft PowerPoint, а також використання ресурсів мережі Інтернет. Зазначені технології сприяють реалізації особистісно орієнтованого підходу, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей і рівня знань кожного студента. Інноваційні методи викладання іноземних мов, що базуються на сучасному методологічному підході, спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, а також на розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу³.

Наразі процес вивчення іноземної мови, зокрема англійської, все частіше поєднує класичні моделі із залученням новітніх технологій. Така інтеграція підвищує продуктивність іншомовної освіти, сприяє формуванню стійкої комунікативної компетентності майбутніх офіцерів в умовах жорсткого ліміту часу та специфіки розпорядку військового закладу, що дозволяє досягти якісно нового рівня мовленнєвої підготовки фахівців.

² Комар О. С. Традиційні та сучасні методи викладання англійської мови в умовах дистанційного навчання. *Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир). Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. С. 2.

³ Костюченко С. М. Інноваційні технології при вивченні англійської мови – перспективи вивчення іноземної мови. *Освітній проєкт «На Урок»*. 2025. URL: <https://naurok.com.ua/innovaciyni-tehnologi-pri-vivchenni-angliysko-movi---perspektivi-vivchennya-inozemno-movi-462211.html> (дата звернення: 20.07.2026).

І. Кадхом Фароун визначає поєднання онлайн-ресурсів та активної участі викладача в освітньому процесі як змішане навчання (англ. *blended learning*; у науковому обігу побутують й інші терміни: *hybrid learning* – гібридне навчання, *flipping the classroom* – перевернутий клас, *blended education* – змішана освіта). Дослідник трактує цей феномен як освітній стиль, за якого здобувачі навчаються за допомогою електронних та онлайн-медіа у поєднанні з традиційним очним навчанням. Формулювання дефініції гібридної або змішаної освіти є складним науковим завданням. Гібридне навчання використовує онлайн-технології не лише для доповнення, а й для трансформації та вдосконалення освітнього процесу. Це означає, що створення викладачем текстового чату або завантаження відеолекцій ще не свідчить про повноцінне функціонування гібридного класу. Ефективне змішане навчання реалізується тоді, коли технології та педагогічна майстерність взаємодоповнюють одна одну: навчальний матеріал набуває динамічності та стає доступним для курсантів із різними когнітивними стилями. Інакше кажучи, онлайн-компоненти гібридних класів дозволяють залучати здобувачів до освітньої взаємодії у максимально персоналізований спосіб⁴.

Досліджуючи специфіку змішаного навчання, О. Орловська зазначає, що такий формат є дієвою альтернативою винятково традиційному або повністю дистанційному навчанню. Він сприяє формуванню сильнішого відчуття залученості та корпоративної спільності, ніж класичні аудиторні чи повністю автономні онлайн-методи. Змішане навчання відкриває широкий спектр дидактичних можливостей, які мотивують курсантів до активної роботи як під час аудиторних занять, так і поза ними. За своєю суттю змішане навчання є гнучким, масштабованим і змістовним інструментом організації освітнього процесу. Онлайн-компонент цієї моделі дозволяє здобувачам опановувати матеріал у будь-який зручний час і в довільному місці, незалежно від темпу роботи навчальної групи чи наявності партнерів для комунікації⁵.

Вищезазначений аспект є надзвичайно важливим для здобувачів ВВНЗ. Ефективність професійної комунікації виступає базовою передумовою успішності військової діяльності, зокрема в умовах високого психоемоційного навантаження сучасного бою. Спілкування у військовому колективі не лише координує дії особового складу, а й забезпечує

⁴ Kadhom Faroun I. Blended learning [Presentation]. *ResearchGate*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/345117569_Blended_learning (дата звернення: 21.07.2026).

⁵ Орловська О. Змішане навчання у викладанні та вивченні англійської мови. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів*. Хмельницький : Термінова поліграфія, 2022. С. 69.

взаєморозуміння, зміцнює бойовий дух та згуртованість підрозділів. Зважаючи на сучасні воєнні реалії, особливого значення набуває здатність майбутніх офіцерів здійснювати комунікацію в іншомовному (насамперед англomовному) професійному середовищі. Це вимагає від ВВНЗ докорінної трансформації мовної підготовки: навчання англійської мови має фокусуватися не на абстрактних лексичних темах, а на моделюванні реальних службових ситуацій, бойового управління, стандартизованого радіообміну та стресостійкої взаємодії, які безпосередньо впливають на результативність виконання завдань у поліетнічних військових структурах.

2. Стан дослідження проблеми формування іншомовної компетентності у науковій літературі

Поняття «іншомовна комунікативна компетентність» було запроваджено в науковий обіг американським лінгвістом Д. Гаймсом, який трактував його як інтегрований досвід, що забезпечує особистості можливість здійснення цілеспрямованого мовленнєвого спілкування задля досягнення успішної комунікації в середовищі іншомовної культури⁶. Своєю чергою, Н. Глуховська розглядає іншомовну компетенцію фахової орієнтації як здатність і вміння ефективно послуговуватися іноземною мовою професійного спрямування в контекстах, безпосередньо пов'язаних із поточною академічною та майбутньою трудовою діяльністю студентів⁷. Розвиваючи цю наукову думку, І. Швецова обґрунтовує ідею про те, що ключова мета навчання іноземної мови полягає в її опануванні саме як дієвого засобу професійної взаємодії та формування іншомовної компетентності, необхідної для успішного виконання фахових обов'язків. Комунікативна компетентність розглядається як інтегрована якість особистості, що поєднує мовні знання, уміння й навички з готовністю ефективно діяти в різних соціальних і професійних ситуаціях⁸.

На думку І. Ковальчука, саме комунікативна компетентність є однією з ключових соціально-психологічних характеристик сучасного фахівця, зокрема курсанта закладу вищої освіти зі специфічними умовами

⁶ Іванчук Г. Іншомовна комунікативна компетентність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 4. С. 270.

⁷ Глуховська Н. А. Формування іншомовної компетенції студентів технічних спеціальностей ВНЗ України аграрного профілю. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2016. № 1. С. 70.

⁸ Швецова І. В. Методологічні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців з навігації і управління морськими суднами в умовах неперервної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 65, ч. 3. С. 223

навчання⁹. Дослідники М. Кенел і М. Свейн розглядають модель іншомовної комунікативної компетентності через головні чотири компоненти-компетенції:

- граматичну компетенцію – рівень засвоєння комунікантом граматичного коду, включаючи словниковий запас, правила правопису і вимови, словотворення і побудови речень;

- соціолінгвістичну компетенцію – вміння доречно використовувати і розуміти граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах для виконання окремих комунікативних функцій (опису, повідомлення, переконання, запиту інформації тощо);

- дискурсивну компетенцію або компетенцію висловлювання – здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби;

- стратегічну компетенцію – здатність використовувати вербальні і невербальні засоби при загрозі зриву комунікації у випадку «недостатнього рівня компетентності комуніканта або через наявність побічних ефектів»¹⁰. Сучасні дослідники підкреслюють, що саме ця модель іншомовної комунікативної компетентності мала неабиякий вплив на подальші наукові дослідження проблеми.

Варто зауважити, що увага зарубіжних дослідників зосереджена більшою мірою на теоретичному обґрунтуванні та практичній апробації цифрових технологій у навчанні іноземних мов. Зокрема, у фундаментальних працях К. Чапель і С. Сауро, Г. Стоквелла і П. Габбарда розкрито концепцію комп'ютерної підтримки вивчення мов (CALL) та доведено її ефективність у розвитку мовленнєвих навичок у професійному орієнтованому середовищі. Науковці Н. Гоклі та Х. Рейндерс аналізують можливості онлайн платформ, мобільних застосунків і віртуальних середовищ у формуванні комунікативної компетентності у сфері професійної діяльності¹¹. Разом з тим, аналіз наукових праць свідчить, що попри значну кількість теоретичних напрацювань, питання використання цифрових інструментів як системного засобу формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів вищих військових навчальних закладів усе ще потребують додаткового вивчення.

Задля розв'язання окресленої наукової проблеми в дослідженні було

⁹ Ковальчук І. В. Сутність та структура комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2010. № 4. С. 103.

¹⁰ Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2008. № 4. С. 30.

¹¹ Рябчук М. О. Формування комунікативної компетентності у курсантів при вивченні англійської мови за допомогою онлайн-застосунків. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2026. № 12. С. 150.

використано комплекс взаємодоповнювальних методів: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукових джерел з проблем цифровізації освіти, методики навчання іноземних мов та професійно орієнтованої мовної підготовки майбутніх офіцерів, аналіз підходів до використання цифрових ресурсів і платформ у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Також мають місце емпіричні: контент-аналіз освітніх програм, навчально-методичних матеріалів, а також вивчення реальної практики використання цифрових ресурсів у закладах, що здійснюють підготовку майбутніх військовослужбовців.

3. Потенціал змішаного (гібридного) навчання у процесі іншомовної підготовки військовослужбовців

На думку М. Рябчук, розвиток цифрових технологій відкрив нові можливості для вдосконалення процесу навчання іноземних мов. Онлайн-застосунки, зокрема Quizlet, Duolingo, Kahoot, BBC Learning English, Google Classroom, Zoom, Padlet та VoiceThread, забезпечують інтерактивність, індивідуалізацію та безперервність освітнього процесу, створюють умови для моделювання реальних професійних ситуацій, активізують комунікативну діяльність і сприяють підвищенню мотивації курсантів. Водночас більшість традиційних методик, що застосовуються у військових закладах вищої освіти, все ще залишаються орієнтованими на репродуктивне засвоєння матеріалу, що не повною мірою відповідає вимогам сучасного інформаційного суспільства. Саме тому актуальним є пошук нових підходів, які поєднували б класичну педагогіку з інноваційними цифровими засобами, забезпечуючи розвиток практичних мовних умінь і комунікативної компетентності майбутніх офіцерів¹².

В. Романюк зазначає, що важливим аспектом використання цифрових ресурсів у формуванні англомовної компетентності фахівців сектору національної безпеки є їхня здатність забезпечувати навчання в умовах підвищеного психоемоційного навантаження та обмеженого часу, які є характерними для професійної діяльності у сфері безпеки та оборони¹³. Цифрові платформи дозволяють моделювати ситуації стресового професійного спілкування, у яких здобувачі освіти мають приймати рішення, аналізувати інформацію та здійснювати англомовну комунікацію в режимі, максимально наближеному до реальних оперативних умов. Це

¹² Рябчук М. О. Формування комунікативної компетентності у курсантів при вивченні англійської мови за допомогою онлайн-застосунків. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2026. № 12. С. 151.

¹³ Романюк В. Цифрові ресурси та платформи для формування англомовної компетентності у сфері національної безпеки та оборони України. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 3. С. 119.

сприяє формуванню не лише мовленнєвих навичок, а й психологічної готовності до використання англійської мови як робочого інструменту професійної діяльності.

Залучення електронного інструментарію надає гнучку індивідуалізацію мовного навчання курсантів, зважаючи на їхній стартовий рівень володіння мовою, напрям підготовки. Саме завдяки застосуванню інтерактивного контенту, гнучких освітніх маршрутів та цифрового моніторингу результатів стає можливим оперативне налаштування інтенсивності та наповнення занять. Такий підхід гарантує формування мовленнєвих навичок, безпосередньо затребуваних у практичній діяльності: від ведення документації та штабного документообігу до аналізу даних і взаємодії у межах спільних місій.

Варто зазначити, що освітній процес у вищих військових навчальних закладах характеризується певними специфічними чинниками, серед яких: субординація й дисципліна, тобто, чітко регламентований розпорядок дня, постійне поєднання навчальної та військово-службової діяльності, високий рівень фізичного й психоемоційного навантаження, а також дефіцит часу на самостійну підготовку. Зазначені фактори справляють безпосередній вплив на організацію іншомовної підготовки і використання цифрових інструментів навчання дає змогу надолужити прогалини, які виникають у зручний для здобувачів освіти час¹⁴.

4. Аналіз індивідуальних та групових цифрових платформ у системі змішаного навчання курсантів

У межах нашого дослідження здійснено було педагогічний експеримент із залученням цифрових інструментів змішаного навчання. Учасників експерименту було розподілено на дві основні категорії: індивідуальні та групові.

До категорії індивідуальних цифрових платформ зараховано засоби організації самостійної навчальної діяльності курсантів в індивідуальному режимі з використанням таких застосунків, як *BBC Learning English*, *Duolingo*, *Wordwall* та *Quizlet*. Вибір зазначених ресурсів зумовлено їхньою функціональністю, високим дидактичним потенціалом та безоплатним доступом.

Платформа *BBC Learning English* функціонує з 1946 року (початково у форматі радіо- та телепередач, згодом – як вебсайт). Наразі проєкт функціонує також у формі безкоштовного мобільного застосунку, який

¹⁴ Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2008. № 4. С. 30.

пропонує користувачам матеріали за шістьма основними напрямками: *Business English*, *Everyday English*, *Grammar*, *Learn with the News*, *Pronunciation* та *Vocabulary*. Кожна категорія містить серію коротких відеороликів (тривалістю від 1 до 6 хвилин) із можливістю увімкнення прихованих субтитрів (*Closed Caption*) або ознайомлення з текстовим транскриптом. Для закріплення матеріалу передбачено інтерактивні тренувальні вправи на розуміння змісту з можливістю повторного виконання та отриманням миттєвого зворотного зв'язку.

Застосунок Duolingo базується на елементах гейміфікації та пропонує численні письмові вправи й диктанти, хоча розвитку розмовних навичок приділяється менша увага. Освітній процес організовано у формі «дерева навичок», яким курсанти просуваються в міру засвоєння матеріалу, а також спеціального словникового розділу для повторення вивченої лексики. За успішне проходження уроків здобувачі отримують «бали досвіду» (ігрову валюту). Навичка вважається засвоєною після виконання всіх пов'язаних із нею завдань. За стандартний урок нараховується 10–15 балів, за повторення пройдених тем – 10 балів, а за виконання ускладнених «легендарних уроків» – від 40 до 45 балів. Загалом у межах одного мовного курсу користувач може опанувати до 2000 слів.

Методика навчання в *Duolingo* передбачає комбінування різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності, зокрема: аудіювання та прослуховування зразків правильної вимови, читання та аналіз речень, розмовну практику через взаємодію з мовними ботами та запис власного мовлення, конструювання фраз і впорядкування слів у реченні, візуалізацію лексичних одиниць шляхом підбору відповідних зображень.

Освітня платформа «Wordwall» виступає дієвим інструментом для розроблення інтерактивних дидактичних ігор та реалізації стратегій формувального оцінювання. Завдяки функціоналу цього веб ресурсу з'являється можливість системно моніторити динаміку засвоєння матеріалу, оперативно коригувати траєкторію викладання наступних тем і об'єктивно оцінювати рівень досягнення цілей конкретних занять. Водночас інтеграція цієї платформи сприяє утриманню високої пізнавальної траєкторії здобувачів освіти, перетворюючи навчальний процес на динамічний, продуктивний та захопливий досвід.

«Quizlet» є американською освітньою платформою, розроблена Ендрю Сазерлендом (проект започатковано у 2005 році, офіційний реліз відбувся у 2007-му). Сервіс пропонує здобувачам широкий спектр інтерактивних інструментів для засвоєння матеріалу: цифрові флеш-картки, ігри на встановлення відповідностей, тестові завдання та засоби електронного оцінювання. Завдяки своїй адаптивності платформа швидко

набула популярності в академічному середовищі (ще у 2017 році нею користувався кожен другий учень старшої школи). За даними на кінець 2021 року, база сервісу налічує понад 500 мільйонів наборів навчальних карток, а аудиторія активних користувачів перевищує 60 мільйонів осіб.

До проведення педагогічного експерименту було залучено 50 курсантів другого курсу, які на початковому етапі мали приблизно однаковий рівень іншомовної підготовки (A2). Науково-педагогічне дослідження тривало впродовж п'яти місяців. Учасників експерименту було розподілено на дві однорідні групи: експериментальну (ЕГ – 25 осіб) та контрольну (КГ – 25 осіб). На початку січня курсантам експериментальної групи було запропоновано інтегрувати мобільні застосунки у позааудиторну роботу, зокрема під час виконання завдань для самостійної підготовки задля інтенсифікації розвитку англомовних умінь і навичок. Курсанти контрольної групи навчалися за традиційною методикою без залучення зазначеного цифрового інструментарію. Емпірична мета дослідження полягає у перевірці ефективності використання онлайн-застосунків для підвищення рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності курсантів. Для об'єктивного оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти обох груп на констатувальному (початок) та формуальному (кінець) етапах експерименту було проведено комплексну контрольну роботу. Рівень мовної підготовки курсантів диференціювався за такою бальною шкалою: 90–100 балів (відмінно), 82–89 балів (дуже добре), 74–81 бал (добре), 60–73 бали (задовільно), 35–59 балів (достатньо), 0–34 бали (незадовільно). Порівняльні результати експериментального дослідження систематизовано в таблиці 1:

Отримані в ході експерименту дані (див. таб. 1) підтверджують, що показники сформованості англомовної компетентності у курсантів експериментальної групи є істотно вищими порівняно з контрольною. Це доводить високу ефективність імплементації мобільних застосунків як одного з ключових інструментів в освітній процес. Завдяки цифровій автоматизації здобувачі освіти отримують можливість автономно та гнучко вдосконалювати мовні уміння у позааудиторний час. Це є особливо актуальним для курсантів ВВНЗ, які обмежені в часі через залучення до добових нарядів, польових вишколів та виконання інших завдань військово-службової діяльності.

Базовими вхідними даними констатувального етапу дослідження стали результати діагностичного опитування, проведеного серед двох цільових груп: курсантів другого курсу та викладачів англійської мови військового вишу. Результати анкетування здобувачів освіти, виконаного наприкінці осені, засвідчили вагому роль інформаційно-комунікаційних

Таблиця 1

Динаміка навчальних досягнень курсантів ЕГ та КГ за результатами експерименту (n=50)

Рівень навчальних досягнень	Кваліфікаційні бали	Контрольна група (КГ, n=25)	Експериментальна група (ЕГ, n=25)
		На початок На кінець	На початок На кінець
Відмінно	90–100	2 ос. (8%) 3 ос. (12%)	2 ос. (8%) 6 ос. (24%)
Дуже добре	82–89	3 ос. (12%) 4 ос. (16%)	3 ос. (12%) 9 ос. (36%)
Добре	74–81	10 ос. (40%) 11 ос. (44%)	9 ос. (36%) 7 ос. (28%)
Задовільно	60–73	8 ос. (32%) 6 ос. (24%)	9 ос. (36%) 3 ос. (12%)
Достатньо / Незадовільно	0–59	2 ос. (8%) 1 ос. (4%)	2 ос. (8%) 0 ос. (0%)
Разом	—	25 ос. (100%) 25 ос. (100%)	25 ос. (100%) 25 ос. (100%)

технологій (ІКТ) у процесі опанування іноземної мови. Зокрема, 44,0% опитаних (22 особи) зазначили, що самостійно застосовують мобільні застосунки та інтерактивні платформи кілька разів на тиждень, при цьому переважна більшість курсантів (86,0%, або 43 особи) віддає перевагу загальнодоступним безкоштовним цифровим ресурсам.

Більше половини респондентів (56,0%, або 28 осіб) зауважили, що викладачі під час аудиторних занять систематично використовують мультимедійні засоби, серед яких домінують автентичні відео- та аудіоматеріали (58,0%). Оцінюючи психолого-педагогічний ефект цифровізації, 46,0% курсантів підтвердили, що залучення ІКТ суттєво підвищує їхню внутрішню мотивацію до вивчення мови, а ще 48,0% відзначили часткову дію цього чинника. Доцільність широкого впровадження інноваційних інструментів в освітній процес підтримала абсолютна більшість респондентів (88,0%), що підтверджує високу готовність курсантів до інтерактивних методів навчання. Водночас аналіз відповідей викладачів засвідчив, що для підвищення ефективності мовної підготовки необхідно оптимізувати застосування таких технологій у позааудиторний час, адаптувати їх до індивідуальних потреб майбутніх офіцерів, а також ширше використовувати потенціал хмарних платформ для поточного й формуального оцінювання знань.

ВИСНОВКИ

Дослідження висвітлює наукові рецепції цифрових інструментів змішаного навчання курсантів вищих військових навчальних закладів. Розкрито значення цифровізації навчального процесу, варіативні складові змішаного навчання, його роль у становленні іншомовної компетентності майбутніх офіцерів.

Доведено, що в умовах змішаного навчання позааудиторна робота перестає бути просто формою виконання домашніх завдань. Вона перетворюється на базовий асинхронний компонент освітнього процесу. Визначено, що застосування та інтерактивних онлайн-ресурсів забезпечує безперервність іншомовного впливу на курсантів у позаробочий час. Цифрові інструменти вирішують ключові проблеми традиційного навчання: забезпечують миттєвий автоматизований зворотний зв'язок (фідбек), гейміфікують процес та дозволяють реалізувати індивідуальні освітні траєкторії з урахуванням початкового рівня знань кожного курсанта.

Обґрунтовано, що використання спеціалізованого цифрового контенту під час самостійної роботи (автентичних військових аудіоматеріалів, симуляторів радіообміну, інтерактивних словників термінології НАТО за стандартами STANAG 6001) безпосередньо впливає на якість підготовки майбутніх офіцерів. Це закладає міцний фундамент для формування їхньої іншомовної компетентності, необхідної для виконання реальних професійних завдань – від штабної комунікації та аналізу інформації до участі у міжнародних місіях.

З'ясовано, що систематична та керована викладачем позааудиторна діяльність у цифровій екосистемі сприяє розвитку автономії курсантів, їхньої самоорганізації та навичок самоконтролю.

АНОТАЦІЯ

У науковій роботі зосереджено увагу на теоретичних засадах використання цифрових технологій у навчанні іноземних мов, а також на сутності та структурі іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів. Під час дослідження виконано опрацювання сучасних тенденцій інтеграції онлайн-застосунків у систему військової освіти з метою підвищення ефективності вивчення англійської мови.

Звернення до цієї теми пояснюється потребою оновлення військової освіти в Україні та формування культури професійної комунікації в умовах цифрової трансформації навчального процесу. Курсанти XXI століття має бути готовим до навчання у змішаному освітньому середовищі, тобто,

як онлайн, так і офлайн, із залученням великого спектру цифрового інструментарію.

Здатність грамотно й безпечно комунікувати англійською мовою в такому середовищі є важливою передумовою ефективної взаємодії з міжнародними партнерами, підвищення бойової злагодженості підрозділів і зміцнення іміджу силових структур України на міжнародній арені. Водночас у теорії та практиці військової іншомовної підготовки недостатньо дослідженими залишаються педагогічні можливості онлайн-застосунків як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів, що й зумовлює постановку проблеми даної статті. Проаналізовано теоретичні засади формування іншомовної компетентності в сучасній педагогічній науці.

У дослідженні обґрунтовано ключові педагогічні умови ефективної інтеграції онлайн-застосунків у процес мовної підготовки, серед яких: реалізація комунікативно-діяльнісного підходу, моделювання інтерактивного освітнього середовища, а також залучення автентичних матеріалів і спеціалізованих цифрових платформ (BBC Learning English, Wordwall, Quizlet). Емпіричну базу дослідження становлять результати педагогічного експерименту, проведеного у вищому військовому навчальному закладі. Доведено, що систематичне поєднання цифрових інструментів інтенсифікує розвиток навичок говоріння й аудіювання, стимулює навчальну мотивацію та активізує професійно орієнтоване іншомовне спілкування майбутніх офіцерів.

Література

1. Глуховська Н. А. Формування іншомовної компетенції студентів технічних спеціальностей ВНЗ України аграрного профілю. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2016. № 1. С. 69–72. URL: uran.ua (дата звернення: 17.07.2026)
2. Іванчук Г. Іншомовна комунікативна компетентність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 4. С. 267–274.
3. Ільченко А. І. Специфіка формування професійної іншомовної компетентності військових фахівців у контексті мовних стандартів НАТО. *The Future of Science, Technology and Economy: Collection of Scientific Papers*. 2026. №2. С. 845–851. URL: <https://isu-conference.com/en/archive/the-future-of-science-technology-and-economy-08-04-26>

4. Ковальчук І. В. Сутність та структура комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2010. № 4. С. 101–108.

5. Комар О. С. Традиційні та сучасні методи викладання англійської мови в умовах дистанційного навчання. *Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 15–16 червня 2023 р.). Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. С. 1–3. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/137.pdf>

6. Костюченко С. М. Інноваційні технології при вивченні англійської мови – перспективи вивчення іноземної мови. *Освітній проєкт «На Урок»*. 2025. URL: <https://naurok.com.ua/innovaciyni-tehnologi-pri-vivchenni-angliysko-movi---perspektivi-vivchennya-inozemno-movi-462211.html>.

7. Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2008. № 4. С. 27–32. URL: <https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/613>

8. Орловська О. Змішане навчання у викладанні та вивченні англійської мови. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів*. Хмельницький : Термінова поліграфія, 2022. С. 68–71. URI: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/12732>

9. Романюк В. Цифрові ресурси та платформи для формування англійської компетентності у сфері національної безпеки та оборони України. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 3. С. 119–123.

10. Рябчук М. О. Формування комунікативної компетентності у курсантів при вивченні англійської мови за допомогою онлайн-застосунків. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2026. № 12. С. 149–156.

11. Швецова І. В. Методологічні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців з навігації і управління морськими суднами в умовах неперервної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжсвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 65, ч. 3. С. 223–229.

12. Herrington A., Herrington J., Kervin L., Ferry B. The design of an online community of practice for beginning teachers. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*. 2015. Vol. 6, № 1. P. 120–132.

13. Kadhom Faroun I. Blended learning [Presentation]. *ResearchGate*. 2020.
URL: https://www.researchgate.net/publication/345117569_Blended_learning.

Information about the authors:

Zhukovych Inna,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages,
Kruty Heroes Military Institute of Telecommunications
and Information Technology
45/1 Knyaziv Ostrozkykh Street, Kyiv, Ukraine

Sydorenko Maryna,

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages,
Kruty Heroes Military Institute of Telecommunications
and Information Technology
45/1 Knyaziv Ostrozkykh Street, Kyiv, Ukraine